

وزیر نفت در سومین همایش ملی گاز ایران عنوان کرد:

تدوین طرح جامع انرژی یک ضرورت است

هما کبری

اهمیت گاز طبیعی به عنوان یکی از مهم‌ترین حامل‌های انرژی در دنیا سالانه متخصصان و کارشناسان بسیاری را در همایش‌ها و سمینارها گردهم می‌آورد. سومین همایش ملی گاز ایران یکی از همین دست همایش‌هایی است که ۴-۵ مهرماه با حضور وزیر نفت، معاونان وی و مدیران ارشد صنعت گاز کشور و با تمرکز بر سیاست‌ها و راهبردهای کلان در صنعت نفت، مدیریت تقاضای گاز، منابع انسانی و توسعه فناوری صنعت گاز در مرکز همایش‌های صدا و سیما برگزار شد. این همایش دو روزه به دنبال دو همایش قبلی در سال‌های ۸۵ و ۸۷ برگزار می‌شد.

سعید پاک سرشت دبیر این همایش با اشاره به برگزاری ۴ میزگرد تخصصی با حضور کارشناسان و مسئولان صنعت گاز کشور گفت: «از خروجی این چهار میزگرد تخصصی، اقدامات اجرایی لازم برای ادامه مسیر حوزه‌های مختلف این صنعت استخراج خواهیم کرد.»

وی افزود: «از میان ۲۷۵ مقاله علمی ارسالی برای این همایش، ۳۵ مقاله انتخاب شد که در ۷ بخش ارایه و مابقی مقالات به شکل پوستر در اختیار علاقه‌مندان قرار گرفت. با توجه به دشواری انتخاب و داوری مقاله‌های ارسالی، این بخش از همایش از کیفیت بسیار خوبی برخوردار بود. ضمن این که تعدادی کارگاه آموزشی نیز در حاشیه همایش برگزار شد.»

جدی و به عنوان یک قانون دنبال شود.»
میرکاظمی اولویت دیگر وزارت نفت را برداشت بیشتر از میداین مشترک عنوان کرد و گفت: «برای برداشت بیشتر از میداین مشترک به جذب منابع به خصوص منابع خارجی و داخلی از محل هایی به جزء صنعت نفت نیاز داریم. که در این رابطه کمیته ای نیز تشکیل شده و کار جدی و مضاعفی را پیش رو خواهد داشت. در حال حاضر حدود ۱۰ میلیارد دلار پروژه نیمه کاره گاز باقی مانده که برای پیشرفت آن ها به مشارکت بخش خصوصی در پائین دست نیاز داریم. برای جذب سرمایه های بخش خصوصی باید برای آن ها ایجاد انگیزه کنیم.»

وی مشکلات پژوهشی را نه فقط مختص صنعت نفت، بلکه بسیار فراگیر توصیف کرد و گفت: «ارتقاء مهارت و دانش و همچنین تحقیق و توسعه در صنعت بسیار مهم است. اما ابتدا باید نیاز به مدیریت پژوهش در حوزه صنعت گاز بازنگری شود، چرا که مشکلات ما در کشور با ساختارهای آموزشی است. مشکل ما صرف منابع نیست، بلکه منابع خوبی در کشور در اختیار داریم. مشکل ما نیاز به مدیریت صحیح است و در این راه باید به گونه ای حرکت کرد که همه توان کشور را به خدمت گرفت. برای رسیدن به این هدف، مقدماتی لازم است که قطب بندی مناسب مراکز علمی یکی از آن هاست. همچنین لازم است به توسعه فناوری اطلاعات و ERP به عنوان یک حلقه مفقوده صنعت نفت و گاز توجه ویژه ای شود.»

وزیر نفت تسریع در تکمیل فازهای میدان مشترک پارس جنوبی را در کنار مدیریت تقاضا به عنوان یکی از دغدغه های اصلی این وزارت برشمرد و گفت: «باید ببینیم چطور می توان با اصلاح روش ها میزان برداشت از این حوزه را افزایش داد. به این منظور نگاه به زنجیره ارزش چیزی است که باید دنبال کرد.

هر چه این زنجیره دقیق تر مطالعه شود، ارزش افزوده بالاتری را در حوزه انرژی به ارمغان خواهد آورد. همچنین باید در کنار این فرآیند به ذخیره سازی گاز طبیعی نیز توجه شود.»

میرکاظمی معتقد است، حضور فعال ایران در مجامع بین المللی و تلاش برای تبدیل ایران به هاب انرژی در منطقه اتفاقی است که ایران توانایی و استعداد آن را دارد و باید به طور جدی دنبال شود. چرا که ایران به نسبت کشورهای همسایه از ریسک کمتری برخوردار است.

تعداد ۲۱۲ شرکت ایرانی و ۶ شرکت خارجی از کشورهای ژاپن، کره جنوبی، آلمان، هلند، انگلیس و مالزی در این همایش حضور داشتند که مباحثی چون تأمین گاز در شرایط اوج مصرف، نحوه تأمین مالی پروژه ها، نقش صنعت گاز در توسعه اقتصادی کشور، ضرورت تدوین سند فناوری صنعت گاز را در این همایش دنبال می کردند.

گاز پیشران صنعت نفت

مسعود میرکاظمی - وزیر نفت - در سومین همایش ملی گاز ایران با تأکید بر اثربخشی دانش در جای جای مدیریت عملیات در حوزه گاز گفت: «سند چشم انداز و سیاست های اصل ۴۴ قانون اساسی و همچنین برنامه های ۵ ساله پنجم توسعه اهدافی چون رسیدن به جایگاه دومین تولیدکننده گاز در دنیا، کاهش شدت انرژی، میل به کسب رتبه اول در دانش و فناوری در منطقه، جایگزینی گاز با دیگر حامل ها به عنوان سوخت آینده، افزایش بهره وری برای این صنعت عظیم در نظر گرفته است. برای رسیدن به این اهداف و آرمان ها باید وضعیت حال را به خوبی رصد کنیم تا بتوانیم نقاط قوت و ضعف را پیدا کرده و به این اهداف با ارزش دست یابیم.»

صنعت نفت پیشران صنایع کشور و صنعت گاز پیشران صنعت نفت است. این نوع نگاه به صنعت عظیم گاز در کشور می تواند توسعه فعالیت های اقتصادی و تولیدی را پشتیبانی کند. وزیر نفت با اشاره به این نکته به بیان اولویت های برنامه پنجم توسعه پرداخت و گفت: «امروز احکام برنامه ۵ ساله پنجم رقم زده می شود و باید اولویت های این صنعت مدنظر قرار گرفته شود. شاید مهمترین اولویت در این رابطه تدوین طرح جامع انرژی است. لذا ضروری است تا کمیته مشترکی بین وزارت نفت، نیرو و سازمان انرژی اتمی ایران تشکیل شود و برنامه های ۱۰-۵ سال آینده حوزه انرژی طراحی و پشتیبانی شده و تصمیم گیری ها در این حوزه بر مبنای این سند اتخاذ شود.»

وی افزود: «هم زمان با تلاش برای افزایش بهره وری در بالادست لازم است تا مدیریت مصرف در حوزه های مختلف مانند صنعت نفت، صنایع عمده و غیر عمده، مصارف خانگی، تبدیل خودروها به دوگانه سوز و استفاده بیشتر از حمل و نقل ریلی صورت گیرد که به این مهم هم در طرح تحول اقتصادی دولت اشاره شده و هم باید توسط مدیریت حمل و نقل و سوخت به آن توجه شود. مبحث ۱۹ انرژی نیز باید به طور

وزیر نفت: برای رسیدن به اهداف و آرمان های سند چشم انداز باید وضعیت حال را به خوبی رصد کنیم تا بتوانیم نقاط قوت و ضعف را پیدا کرده و به اهداف سند دست یابیم

پائین دستی و عدم تمایل بخش خصوصی به سرمایه گذاری را می توان از دیگر چالش های این صنعت دانست که خوشبختانه با ابلاغ و اجرایی شدن سیاست های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی، راهکارهای جدیدی برای رفع این معضل اضافه شده و زمینه حضور هر چه بیشتر بخش خصوصی را در این صنعت فراهم کرده است.

وزارت نفت آماده واگذاری پایین دست

وزیر نفت در حاشیه این همایش با اشاره به اهمیت و ضرورت تدوین طرح جامع انرژی گفت: «تدوین این طرح برای تأمین و انتقال انرژی در کشور به تعامل و هماهنگی جدی با سایر بخش های مرتبط نیاز دارد. این طرح باعث جلوگیری از انتقال بی جای حامل ها در کشور و حذف بخشی از ضایعات و اتلاف انرژی می شود. بنابراین در کنار سیاست های قیمتی و غیر قیمتی برای مدیریت صحیح تقاضا، کمیته تنظیمی طرح جامع انرژی کشور می تواند اهداف سند چشم انداز را نیز محقق کند. از طرف دیگر نحوه توزیع انرژی در کشور به گونه ای برنامه ریزی می شود که بهره وری از انرژی را افزایش می دهد. در چارچوب این طرح تکلیف صنعت نفت و گاز کشور روشن شده و برنامه ریزی دقیق تری انجام شده و در سایه آن قطعاً می توان از منابع صیانت کرد.»

وی همچنین در مورد راهکارهای وزارت نفت برای کاهش مصرف گاز در کشور گفت: «در وهله اول سیاست های قیمتی می تواند عامل انگیزشی لازم برای بهبود وضعیت فعلی را ایجاد کند. اما در تولید نیز علی رغم این که ۶۰ درصد یارانه های انرژی به بنگاه های کشور سرازیر می شود، اما باز در تعرفه ترانزیت جز ۵ کشور نخست دنیا هستیم. بنابراین علاوه بر تصمیم های قیمتی باید در سیاست های غیر قیمتی نیز تجدید نظر کنیم. هدفمند کردن یارانه ها می تواند به حل این موضوع کمک کند. با آزادسازی انرژی و رسیدن به قیمت منطقی در بخش صنعت از اتلاف انرژی جلوگیری خواهد شد.»

میرکاظمی درباره پیشنهاد واگذاری شرکت ملی پتروشیمی ایران به وزارت صنایع نیز گفت: «با توجه به این که صد و یکمین سالگرد ورود کشور به صنعت نفت را می گذرانیم، باید بپذیریم که به نسبت سهم و نقشی که صنعت نفت در اقتصاد کشور دارد، صنایع دیگر نیز باید درگیر این امر باشند. همان طور که مانگران تأمین انرژی صنایع هستیم، صنایع نیز باید نگران صنعت نفت باشند. بنابراین صنعت نفت و گاز به تعامل بیشتری با صنایع نیاز دارند. این اتفاق باید با تأخیر بیفتد و ما آمادگی این را داریم که از صنایع پائین دستی فارغ شویم و بیشتر به صنایع بالادستی بپردازیم. نگرانی صنعت نفت باید بخش بالادست باشد.»

سهم ۶۲ درصدی گاز در تأمین انرژی کشور

عزیزالله رضانی -مدیرعامل شرکت ملی گاز ایران- در سومین همایش ملی گاز با اشاره به فعالیت ها و عملکرد صنعت گاز در دهه اخیر گفت: «از گاز طبیعی به عنوان «محور توسعه» در کشور یاد می شود؛ به نحوی که علی رغم جوان بودن این صنعت در مقایسه با سایر صنایع، به عنوان منبع اصلی تأمین انرژی کشور شناخته می شود. این انرژی پاک و سازگار با محیط زیست حدود ۶۲ درصد از انرژی کشور را تشکیل می دهد و این مهم در شرایطی محقق شده که در ابعاد جهانی گاز طبیعی بعد از نفت خام و زغال سنگ سومین سوخت برگزیده جهان از نظر میزان مصرف است و کمتر از ۲۵ درصد سهم انرژی جهانی را شامل می شود.»

وی افزود: «اگر چه گاز طبیعی در حال حاضر به عنوان مزیت نسبی کشور مطرح بوده و در زمینه ایجاد زیرساخت ها و توسعه مصرف داخلی و تقویت نیروی متخصص اقدامات ارزنده ای در طول این مدت انجام شده اما با وجود پیشرفت های صورت گرفته این صنعت با چالش های عمده ای نیز روبرو است.»

از مهم ترین چالش های صنعت گاز می توان به بالا بودن شدت مصرف انرژی در کشور و مصرف بی رویه گاز و اتلاف قابل توجه این ثروت ملی در کلیه بخش های خانگی، تجاری، صنایع و نیروگاه ها و بهره وری پایین انرژی در فرآیندها، تجهیزات، صنایع و وسایل گازسوز اشاره کرد.

رضانی گفت: «این الگوی مصرف باعث ایجاد شکاف و موازنه منفی در تولید و مصرف گاز در کنار سرمایه گذاری های کلان در امر تولید طی سال های اخیر شده است که دلایل آن را می توان عمدتاً در عوامل فنی، فرهنگی، تعرفه ای و مقرراتی جستجو کرد. مصرف بی رویه گاز به عنوان بزرگ ترین چالش این صنعت نه تنها نیاز به مداوا بلکه نیاز به یک جراحی با همه خصوصیات و ویژگی های آن دارد و عزم ملی و تلاش جهادگونه را می طلبد. مطمئناً تصویب و اجرای طرح هدفمند کردن یارانه ها در این رابطه نقشی اساسی در رفع مشکل مذکور خواهد داشت.»

مدیرعامل شرکت ملی گاز کمبود منابع مالی را یکی دیگر از چالش های این صنعت برشمرد و ضمن دعوت از همه سرمایه گذاران داخلی و خارجی برای مشارکت در توسعه صنعت گاز گفت: «برای توسعه موزون این صنعت به منظور تأمین نیازهای اساسی کشور شامل مصارف داخلی، تزریق به میادین نفت و صادرات گاز منابع مالی تخصیص یافته کافی نیست چرا که صنعت گاز کشور سالانه و به طور میانگین به ۲۰ تا ۲۵ میلیارد دلار سرمایه گذاری نیازمند دارد.»

ساختار دولتی صنعت گاز در بخش های بالادستی و